

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шваб. 26.726.
Адреса тел. „Діло-Львів“
Число телефону 261

Рукописів
редакція не зберігає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3 60 К.
чвертьрічно . . . . . 10 —
піврічно . . . . . 20 —
цілорічно . . . . . 40 —
у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3 — К.
чвертьрічно . . . . . 9 —
піврічно . . . . . 18 —
цілорічно . . . . . 36 —

За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Строчка п'ятихвилина, двошпаль-
на, в надісланій 50 с. в редакційній
формі, вартість 80 с. в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
зміни і заручки 1 50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Одні примірники коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Заче: Видавничча Спілка „Діло“.

Чернівці заняті. Твердий опір Росіян. Велика битва на Заході

ЗВІДОМЛЕНЕ ЦІ К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 3. серпня.

Нині увільнено Чернівці втретє від російського наїзду. Ворог віддав місто після завязаних боїв.

На Команешті війська ген. Кевеша побиди ворога в чудовій наступі російські війська, при чім особливо відзначили ся 101 полк. Рішучою мусли Росіяни між Прутом і Дністром уступити перед натаском союзних військ і податись до границі. Нині рано рішучою втім, коли хорватські відділи вдерли ся до міста через міст на Пруті. — Вікар архика. Йосиф на чолі наших полків серед радости населення до увільненого міста. На північ від Дністра сидувались вороги в кількох місяцях протинаступачи дати собі полешку. Скорізь їх відверто.

Покінчено очищення кута Збруча.

В південній Буковині обсаджено Кімолоні. В закутаній трьох країнах дійшли на західній беріг румунської Бустріци. Між провідом Ойтоша і Кашіну не адали ся ведені значними силами наступу ворога.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 3. серпня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ ген. полк. Бем Ефмолія. На схід від Гусятини міцні бої. Мамо твердо-го опору Росіяни здобули приступом кілька місцевостей над долиною Збручем. При здобуттю Кобринець відзначили ся особливо баварські ополченці.

Між Дністром і Прутом ворог перед полуднем ся ставляв опір, але полон. почав подчатти ся змац під напором військ ген. піхоти Ламана. Гарячі бої на північ від Черновців значать його шлях. Нині рано австро-угорські війська ген. піхоти Крітека увійшли до Черновців від заходу (на полудні від Пруту) під особистим провідом архика. Йосифа. Далше на полудня ниші війська архика. Йосифа переломили російські становища коло Слободії в Дні дені. Віто Чудин в долині Милого Серету. Седє і Філяк в над Сучавою.

В Кімолонту посували ся наші війська вперед серед боротьби між домами. Поводить ся нам також в горах над Бустріцею. На Кашіну і неприязель надарко наступав кілька разів з втратами.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт ки. Рупрехта: На фронті битви у Фляндрії вчєра в часі непогоди була боротьба артилерії особливо напрасна тільки близько побережжя і на півн. схід від Іперя. Наступи Англіяв на дорозі в Нюпорт до Вестенде і на схід від Вхсхоузе не поведи ся. Так само наступи коло Langemarck Ворог острілював найтяжшими гарматами Roulers, де скоро нело ся багато бельгійського населення. Боротьба на полях перед позиціями на північ від каналу Ла Бас коло Мембу і Найсонт шаслива для нас.

Група військ німецького наступника вrestoла: На захід від Аллемані на дорозі в Лаон до Соїнона Французи вдерли ся до наших полків, але їх виклишено. Коло Сєну опанували ми несподіваним наступом французькі становища в удержанні їх. С богато по лоянних. На півн. березі Мози відверто на ступи Французи.

Львів 3. серпня 1917.

Уживаний до високо-офіційних заяв „Fremdenblat“ проголошив отже як задачу твореного тепер н-вого привітництва створене нової конституції для Австрії. Створене нової конституції! Повне перетворення держави! Клич, який протягом десятиліть перед війною був кличем упосліджених в Австрії партій і на родів, нині стаєть ся кличем кермуючих кругів сеї держави. Можна би й треба би широко привитати се рішенє, який зміст його в самім своїм застоску не містив — як стільки добрих нераз починів у давнійшій і новійшій історії сеї держави — елементів нездорового компромісу між стружми, які себе виключають і які з природи своєї не можуть бути ніяким справдішим компромісом обняті. Бо що инше, як безвиглядний, нездоровий компроміс і як беззаливне спрятанє виключаючих себе принципів — означають слова офіційної заяви про повне управосидженє всіх житєвих сил народів держави, сказані рішучасно з заявою, що має се бути перевезене при абереженю до теперішних границь країв коронних?!

Кому абереженє дотеперішних країв потрібне? Нікому иншому, як тільки тям національностям, для котрих країви конституції були „закономно“ підставою для їх володіння над другою народністю краю, володіння, яке висловлювало ся використанням усіх матеріальних і моральних сил підчиної народности для економічного і культурного розвитку народности пануючої. Зокрема відносить ся се до Галичини — неприродно великої адміністраційної одиниці, приладженої для потреб польського володіння над українською людністю і землею і такі твори мають бути „збережені“!

Форми такі має дати славетний Керберівський помисл: поділу на округи. Яку ціль може мати в Галичині, досіба ж у Східній Галичині, покращє країни на національні округи? Абсолютно ніякої иншої цілі така операція не може і не буде мати, як тільки: дати польським меншостям змогу далі пачувати над країною. З помічю всіх безмірних своїх привилей у Східній Галичині зрібні гуртки польської бюрократії, міщан і дідачів протягом більше півсотні літ витягали всі житєві соки українського племені для скріплення своєї національності. Польську культуру в Східній Галичині оплачував в 2/3 частях український злоч.—сконстатував се не якийсь Українець або приятель Українців, а сам посол Дашинський. Ціною нашого селянства, коштом його анальфаетизму і його господарської руйни будувал ся ті кміпости польщини в східній Галичині, які можуть несаїдомого річи чужинця обманити що до дійсного національного характеру сеї країни. Поділ на округи має ті кміпости, те неправно назбиранє добро раз на все абєрїгтї і укрїпнтї, щоб припадком якась частина сих дібр не вернула ся до рук їх правлєного втворює — справдішого господаря сеї країни, Українця! З пола частоколів поділу на округи (доконаного, мимоходом кажучи на підставі славного спису Божинського!) будуть польські плянатори споглядати на звичечу українську землю і на доведену до жєбрацької торби масу українського селянства — так дуже звичечу, що сил їй не стане на подвигненє.

Се має бути та радикяльна перебудова, про яку лише „Fremdenblat“ і Бліхтр польщини, який так швидко обсидував ся на українським Поділє серед інших публично-правних відносин, має шляхом поділу на округи в неподіленій Галичині абєрїгтї ся і утривалити ся.

та. Вважємо не тільки своїм національним обовязком, а й своїм обовязком горожан Австрії, ясно і отверто сказати своє слово в сій дискусії. Тільки тоді український нарід може почуватись у сій державі як в себе дома, як у справді своїй державі, коли стерта буде фікція польщини з нашої землі, коли розбита буде єдність сеї штучно зіпленої Галичини, коли на схід від Сяну розпичєть ся з окрема, наділена автономією і самоуправою область, в якій український елемент буде мати свої природні права пануючої народности, а в якій польським меншостям будуть прислугувати такі самі права, які служити муть українським меншостям на тім боці Сяну.

Поділ Галичини і створенє окремої української провінції в Австрії — се альфа і омега української національної політики в сій державі і се єдина справдішна розвязка національного питання в Галичині. Все инше — обдурюванє инших або дуранє себе самих.

„Росія прийде до себе“.

ЛОНДОН (Ткб). В парламенті заявив Лойд Джорж між ин., що він певний, що Росія прийде до себе. Теперішнє російське правительство муть боротти ся з майже нелоборимими перешкодами. Треба се мати на увазі коли не хочемо піти на руку нещасливим теціям, котрі звертають ся проти антанті.

Боротьба о Буковину.

ВІДЕНЬ (Ткб). З воєнної пресової кватири доносять: Операції останних днів викликали форсовану боротьбу. В посіданю австрійських військ Кучуґмік 12 км. на північ від Черновців. Вони вдерли ся й до лісистої, гірського терену на полудне від давньої границі держави. Тим часом російські сили в долині Прута й між нею та Серетом ставили завязаний опір. Там офензива скоро неждомила воржі ліній й довела до зняття Черновців. До них вступив вожд, що здобув собі славу на високорівні Добердо на чолі 5 одомучецької дивізії при помочи хорватських військ, які рішучасно від півночі йшли на місто. В тяжко-доступним гірським і лісним обшарі на полудне від Сучави виперли ми ворога в діл ріки, а спішена кіннота дійшла до Кімполонга.

В Карпатах далше викрушуєть ся російський фронт. Сильний розгін нашої піхоти, котра наступає йому на півн, силє його вибирати напрям, який йому накладає ся.

Ускі змаганя російсько-румунських військ, щоб з долини Пугни вплинути на хід буковинських операцій не придали ся на ніщо. Таким чином мимо посвяти, з якою уступаючі Росіяни борять ся в богатих місяцях побідний похід наших військ дійшов в останних днях майже до границь Буковини, що близько рік була обсаджена ворогом.

Димісія Брусілова.

Карайлов начальним вождом.

ПЕТРОГРАД. (Б. Райтера). Ген. Брусілов просив тимчасовий уряд о увільненє зі становища начального команданта російської армії. Місце його заняв Карайлов. Ген. Черемісов, дотепер командант 8. армії, обійме команду полуднево-західного фронту.

Димісія Радка Димітрієва.

ПЕТРОГРАД. (Б. Райтера). Радко Димітрієв зложив провід над 12 тою російською армією, його місце займе Парський, начальний вожд північного фронту.

Висід 3-літньої війни.

БЕРЛІН (Ткб). Війська осередіх держав ваяли в 3 літах війни понад 3 мільони полонс-

них та здобули 12,157 гармат, 8,352 машинних і 1,655,805 авіаційних крісів, 10 640 муніципальних возів, 3,216 тав. пращ, около 5 мільонів гарматних куль і нелічній кількості иншого воєнного матеріалу. Числа ті відносять ся лиш до здобичі, яку перевезено до осередних держав; навіть в приближенню годі подати числа того, що в полі зараз ужито проти ворогів.

Осередні держави обсадили 548,800 кв. км., отже значно більше від поверхні німецької держави та здобули 47 кріпостей. Держави коаліції обсадили тільки 15,000 кв. км. простору

Коли буде мир?

П АРИЖ. (Тбк.) Палата радила вчора над залитом в справі загальної політики уряду. Republique говорив про захав німецького канцлера і гр. Черніва, яким треба протиставити не політику с'єростованя, але політику чинної оборони.

Відповідав на те президент міністрів Рібо і при тім порушив справу закінчення мира. Він сказав: Хочемо мира, але почесного і справедливого. Колиб ми зрекли ся Альзатії й Льота рингі і мусли самі відбудувувати знищені провінції, то булаб се згода на те, щоб руїна Франції удержала ся на дальше. Крім того ма либ ми страшний напір осередних держав, що булаб тоді пананя положеня.

Вони хочуть дати Бельгії милостиню а з нас зробити несольників. Мусимо їх побідити, але не тайними з'їздами. Соціалісти — говорив Рібо — се висланники німецького цисаря.

Наступила бурлива сцена. Міню сказав: Не будемо радити з такими людьми, як Шайдман і не подамо їм нашої руки.

Рібо: Та скваллівість ворогя в справі порозуміння народів се тільки облуда.

Від овідаючи на замітку Сосіа'а в справ договорів, про які агадував німецький канцлер, сказав Рібо:

Не хочом насильних анексії Віддане Альзатії і Льотарингі не треба уважати анексією тільки зворотом. Крім того жадаємо забезпе ченя проти пруського милітаризму.

Опісія палати прийняла дневний порядок Leiz'a.

Конференція в Лондоні

С ТОКГОЛЬМ (Тбк.) „Соціалдемократен“ доносить, що організаційний комітет міжнародної конференції коаліції отримав вчора депешу від секретаря французької соц. партії з донесенням, що Французи годять ся на вібуте конференції союзників у Лондоні в днях 28 і 29 серпня.

Чхеїдзе головою міжнародної конференції.

С ТОКГОЛЬМ (Тбк.) „Stockholms Tidningen“ доводить ся, що головою міжнародної конференції буде заіменованій голова робітничо жов нірської Ради Чхеїдзе.

Про оборот і ціни свічок.

ВІДЕНЬ (Тбк.) Дневник державних законів о товнше новий розпорядок про оборот і ціни свічок.

Унівєрсал Української Центральної Ради.

Громадяни землі української! Представники Временного Правительства повідомляю нас про ті певні заходи, яких Временне Правительство має ужити в справі управління на Україні до Учредительного Зібрання. Временне Правительство, стелячи на сторожі завойованої революційним народом волі, визнаючи за кожним народом право на самоозначення і відносячи остаточне установлення форми його до Учредительного Зібрання, простягає руку представникам української демократії — Центральної Раді — і захиликає, в згоді з ним, творити нове житє України на добро всієї революційної Росії.

Ми, Центральна Рада, яка завше стояла за те, щоби не відділяти України від Росії, що би вкупі з всіми народами її прямувати до розвитку та добробуту всієї Росії і до єдності демократичних сил її, з задоволенням приймаємо заклик правительства до єднаня і оповіщаємо всіх громадян України:

Українська Центральна Рада, вибрана українським народом через його революційні організації, незавбаром поповнить ся на справедливих основах представниками інших народів, що живуть на Україні; від їх революційних організацій, і тоді стане тим єдиним найвищим органом революційної демократії України, який буде представляти інтереси всієї людности нашого краю.

Половина Центральна Рада виділить на ново зі свого складу окремі відповідальний перед нею орган — Генеральний Секретаріат, що буде представлений на затверджене Временного Правительства як носитель найвищої влади всієї Временного Правительства на Україні.

Усі органи будуть обидані всі права і засоби, щоби він, як представник демократії всієї України і разом з тим, як найвищий крайній орган управління, мав змогу виконувати складну роботу організації та упорядкування житє всего краю в згоді з всею революційною Росією.

В згоді з иншими національностями України, і працюючи в справах державного управління, як орган Временного Правительства, Генеральний Секретаріат Центральної Ради, твердо йти ме шляхом зміцненя нового ладу, утвореного революцією.

Прямуючи до автономного ладу на Україні, Центральна Рада, в згоді з національними меншостями України, підготовляти ме проєкти законів про автономний устрій України для внесеня їх на затверджене Учредительного Зібрання.

Вважаючи, що утворенє крайового органу Временного Правительства на Україні забезпечує бажане наближеня управління краєм до потреб місцевої людности в можливих до Учредительного Зібраня межах і визнаючи, що доля всіх народів Росії міцно звязана з загальними забутками революції, ми рішучо ставимось проти замірї самовільного здійсненя автономії України до всеросійського Учредительного Зібраня.

Що торкаєть ся комплектуваня українських військових частин, то завдя сего Центральна Рада мати ме своїх представників при кабінеті військового міністра, при генеральнім штабі і верховнім головнокомандуючім, які будуть брати участь в справах комплектуваня окремих частин виключно Українцями, на скільки таке комплектуванє по затвердженю військового міністра буде являть ся з технічного боку можливим без порушеня бреспособности армії.

Оповідуючи про се громадян України, ми твердо віримо, що українська демократія, яка передала нам свою волю, разом з революційною демократією всієї Росії та її революційним правительством прикладе всі свої сили, щоби довести всю державу із окрема Україну до повного торжества революції.

У Києві 3. (17. н. ст.) липня 1917.

Перед утворенєм коаліційного кабінету.

Царські авдієнції. — Домагаю Польня с'євнюють ся. — У. П. Р. у д'ра Зайдлера. — Міністер Українців?

„Nowa Reforma“ доносить в депеші з Відня, що цисар має знова покликати представників парламентарних партій на авдієнції.

Той сам дневник одержує відомсть про конференцію президії польського кола в управителем міністерства для Польків д-ром Твардовським. Др Твардовський зпєвнив провідників кола, що правительство має найкращу і ширю волю сповнити бажанє польського кола та завив іменем президента міністрів, що позаго дженє одной части тих домагаь вже переводить ся, а прочі з них будуть сповнені в недалекім часі.

„Neue Fr. Presse“ приносить звістку про прийняте д-ром Зайдлером У. П. Р. дня 31. липня, якій президент міністрів предложє економічну і політичну програму дефінітивного кабінету і парламентарної більшости, що мають бути утворені а просив У. П. Р. о співучасть. Президія У. П. Р. заявила президентови міністрів, що ту справу передасть до порішеня повному клубови.

„Oesterr. Morgenzeitung“ доносить, що в новім кабінеті вольнуть участь всі партії з виїмком Чехів; не рішили ся ще в тій справі Польки, яких президент міністрів хоче приєднати ріжними уступками, та — мовля — ледви чин се не поведе ся. А дальше пише „Oesterr. Morgenzeit.“ про становище Українців:

Що до становища Українців, то з усіх сторін говорять ся нині (себто 2. серпня с. р.) як про факт, що Українська Парламентарна Репрезентация згодила ся з пляном д-ра Зайдлера і вольме участь в більшости, яку він утворив.

Доказом на те може послужити обставина, що в Українській Парламентарній Репрезентачії вже обговорюють питання про обсаду становища українського міністра-земляки. На те місце має У. П. Р. предложити свого віцепрезидента д-ра Петрушевича.

Поляки про міністра для Українців.

Краківський „Свєт“, обговорюючи наміє президента міністрів покликати до кабінету міністрів земляків як представників поодиноких національностей і заявляючи ся проти тої інституції, пише між иншим:

Істнованє і компетенція міністерства для Галичини є означені царською постановою з 1873 р. в зовсім вистаряючий спосіб, а хоч та постанова не була оповіщена, то від столітя безпереривного істнованя надало їй більшу силу, як її має свіжо виданий закон. За те поставленє поруч міністра для Галичини якого небув міністра, що правив, без теки, але з дою факту приписуючого собі право беріти деяких галицьких інтересів а з'окрема українських, було би принциповим вилемом а інституції міністра для Галичини і зредукувало би ту інституцію до ряду польського міністра земляка. Можна собі уявити, як виглядала би ціла галицька адміністрація, коли би на ній відбивала ся безнастанна боротьба міністрів земляків Полька і Українців.

Тому не вітаємо ся висказати наше переконанє. Коли покликанє Українців до кабінету є вказанє політичним положенєм і є відповідний кандидат, то нехай він радше буде іменованій ресортовим, як такий буде він відповідальний за свій ресорт, буде сам виставлений на критику, буде мусів виявляти об'єктивність в національних справах і не стане агенцією, поширяючою „żaloby ruskie“, про які знаємо з до свідку як дуже штучно і на приказ їх фабрикуєть ся.

Відозва.

Чверть мільона корон зложило галицьке громадянство протягом трьох місяців по конєць липня 1917 року на фонд ім. митр. Андрія гр. Шептицького для українських сиріт. Дотепершню зб'єрку дала українська суспільність в Галичині вислів своєї глибокої пошани для особи митрополита Андрія гр. Шептицького, якого імя сей фонд носить. Побіч сего зазначило українське громадянство своєю жертволюбивістю, що висока ціль сего фонду, зберегти для українського народа українські сироти, не була чужою для його почувань і серця.

Та хоч як радісна ся прова, то всеж таки до наміченої нами цілі ще далеко. Воєнне лихолітє збільшило в нечуваний спосіб реди українських сиріт. І коли хочемо залобігти лихови і нужді, коли гадаємо подбати, щоби українські сироти не гинули з голоду і холоду, або не пропадали безслідно для нашого народа, то мусимо зложити не сотки, але мільони корон в імя любови для найнесчастливійших між нещасливими. І як з одной сторони можемо бути горді на те, що в короткім часі зібрано такий по важний гріш, так з другої сторони не в силі ми затіти, що багато членів нашої суспільности не сповнило доси свого народного обовязку і ми надармо шукаємо в списі їх імен.

Не бачимо також в золотій книзі жертваців в їх українських громад, хоча з відсотків сего фонду будуть користати у великій часті діти нашого селянства та міщанства.

Хто шанує імя митрополита Андрія Шептицького, хто клонить голову перед його жетєм і апостольською та громадською працею, за яку довело ся йому перебути півтретя року в царській тюрмі; сей нехай не відкаже ся від зложеної датку на дар, наймилийший для його серця.

Хто любить свій нтрід, хто печальним оком глядить на свої власні діти та любуєть ся їх срібним голосочком, той нехай зложить подяку Богу, що хоронив його діти від сирітства, та пішло жертву на сироти, яким лиха доля забрала серце матери і батька та криваво над головою.

Віримо в те, що ні одна свідомя одиниця на нашій землі не відтягнеть ся від сего народного обовязку і не відклонить свого серця та руки від всенародного дару.

А до тих, що вже аложили свої датки на фонд сиріт, кличемо і просимо, щоби не відкажали ся вдруге і вітретє від жертв на вкладковку книжочку „Дністра“ ч. 10 300, коли їх матеріальні відносини на се дозволять. Ціль велика і гарна! В кого тільки бе українське серце, нехай спішить з даткою для добра і щастя української землі!

Нехай виростє скоро друга четвертина мільона корон!

У Львові, дня 1. серпня 1917 р. За Комітет для привитаня митр. Андрія гр. Шептицького: Др Федак, Др Студинський, о. Личина.

По сім і по тім боці Збруча.

Акт про розвиток українського життя на галицькій Поділлі і на закордонній Україні.

27. липня 1917.

В погоні за утікаючим неприятелем перейшли нині союзні війська Серет і увійшли до Чорткова. Місто майже ненарушене, зруйновано лише всі мости на Сереті, та частия залізничного двірця. Взагалі ціла сколдия довсім нагадує мирні часи, поля зелені, по пасовищах повно худоби, хати біленькі, мушні по селах повно. Нам, що перейшли страшно знишену полюсу між Золотою Липою і Стрипою потім ще страшніші степи поза Стрипою, здається, наче б ми входили в якусь нову райську країну. Там там мидили внась нову райську країну. Там там мидили внась нову райську країну. Там там мидили внась нову райську країну.

Взятимся запитати: що чувати у вас як стоїть українська справа і т. п.— нема кінця. Показується, що за кордоном України менше знають про воді по наших боці, ніж ми про них. Повсюдною се тим, що від часу вибуху революції почала російська почта функціонувати так дуже неправильно, що часописи приходять дуже рідко, хоч мади свободу писати про всі.

Відносини по російській боці характеризується всі одним реченням: „У нас свобода!“ За цілий тиждень союзної офензиви ми вже багато наслаухалися і надивилися ся на ту свободу в Росії і то від різних людей, які ріжно її розуміють і пояснюють. У нікого те по нате не має такого змісту, як у українців. Для них і вона дійсно воскресіння, пробудження до життя, яке вже пливе повним розгоном.

І ми то бачимо власними очами тай подивляємо. Майже по всіх селах і містах відновили жите всі давні українські товариства, а багато нових оснований. Майже всюди переведено нові вибори до громадських рад на підставі рівного і тайного права голосовання і на місце давних виборів хурди повибрано найсвідоміших українських селян-патріотів. По селах маса українських часописий як: „Робітничка Газета“, „На розва Воля“ і ин. Селяни знаменитого поінформовані про український рух в Росії, знають про творене українських полків, про те, що Україна відділяється від Москви і т. п.

Написи по селах і містах всюди українські. Интересно, що відносини між Українцями і Поляками почали укладати ся під природних ознак. Поляки починали розуміти, що вони є меншістю і як такі старали ся достроювати ся до напрямку української більшости і з ними співділати. Денеде відживали ще давні інстинкти сідано галицькою Польоїні, але вони притихали, бо не мали ґрунту під собою.

В Чорткові бурмістром в радник суду Дурович Се бувший москофд, якого російські ще царські власти поставили на чолі міста, розвізавши давню мську раду. Треба признати, що радник Дурович був в урядованію безсторонній і Українцям не робив ніяких пакостей, тому і за нього режиму остав ся на чолі міста.

Найбільше матеріал ся від старого режиму парох Виглянки коло Чорткова о. Гуньовський, якого Москва поставили буди під подільний довер і хотили вивезти в Собір, однак о Гуньовський втік і під чужим імем словив дувствірські обовязки в трох селах над Дністром, а доверав по революції вернув назад до Виглянки і тут працював рівно коло організації Чортківщини.

Дня 3. марта с. р. відбуло ся в Чорткові свято свободи, уладжене українськими офіцерами і салдатами. Через місто відбув ся величайший пхід з синьо жовтими прапорами і українськими ціснями. Під дім о. Гуньовського заїхав автомобіль прикрашений синьо-жовтими хуртавами, а в нім офіцери України, які зробили овшію о. Гуньовському овшію, як мучениковид українську справу. Підчас української маніфестації зібрано в самім Чорткові протягом одного дня 1.200 рублів на Укр. Націон. Фонд.

За царського режиму буди всі школи замакани, лиш учит. семінарію прозави двр. Пігуг. Не вільно було учити по німецьки. Після революції відчинено всі школи і вільно було учити, як хто хотів.

Оповідать, що в Тернополь до революції функціонувала гімназія, яку однак дирекція назвала „малорускою гімназією“. Після революції назву змінено на „українську гімназію“, а директор почув не одно гірке слово від закордонних Українців за свою „малорускість“. Взявши після революції сей термін на Україні сильно аневандженій і зник повсім в ужитку.

З весною почали бути російські власти сильно реквізувати зарпч у наших селян, за які мало платили. Щоби тому запобігти, вбирала ся з Чорткова депутація України до Дорошенка і сей задержав реквізіцію, за що здобув собі владність всеґо населення.

Після революції повсім у Чорткові т. зв. „Український організаційний Комітет“, якого головою став проф. Киріяк, його заступником Мирониз Дзурович. Той комітет відновив діяльність всіх українських товариств і почав організаційну роботу в цілїм повіті на велику скалю. У губернатора Дорошенка мав комітет велике попяртє.

Окремо від організацій місцевих Українців існували в Чорткові українські війскові організації. Ще до тепер остала напись „Українська військова Громада — Читальня“ в домі де є готель Кау.

Салдати давали в нім кілька українських представлень.

В ринку отворено „Український Базар“ — себто книгарню, торговлю приборів до писаня і різних косметичних артикулів. Була се власність приватної спілки кількох Українців. Книжки, майже всі пореволюційні українські виданя заховали ся до тепер.

Хоч як відрадні відносини застало в українській частині Галичини, то все те є таки нічим в порівнаню з величайшим рухом на Україні, про який нем оповідають наші зміляки.

З оповідчє тих виходить, що те все, що ми знаємо із часописий — то лише слабкий відблиск того, що там на Україні діється. З того виходить, що на просторі цілої великої Росії Україна се ще найбільше організований край. З тим російське тимч. правительство було змушене так далеко числити ся, що прямо просило Українську Центр. Раду о згоду і о поміч. Висловом того являється т. зв. звана російсько-українська угода і другий універсал Ц. Ради до українського народу. Україна вже факично має автономію, має своє правительтво, свій сойм, своє військо а свій скарб творить ся. З часописий вже звісно, що У. Ц. Р. наложила на населенє національний податок по 10 коп. від десятины землі. З оповідань довідуємо ся, що той податок в деяких губерніях вже зібрано, а навіть більше, бо деякі околиці добровільно складали по 20 і більше копійок.

Довідаємо ся також, що У. Ц. Рада недавно ухвалила, що всі загально державні податки з України мають бути стягані за посереднітвом Ц. Ради і тимч. ове правительтво мало на те згодити ся, як тільки Ц. Рада zorganizувє адміністраційний апарат в тій цілі. Як ще більшу новість оповідають наші люди, що Ц. Рада мала оголосити українську національну позичку свободи і мала видати облигації по 25, 50, 100, 500 і 1000 рублів. Уже була умова з великими банками на Україні, кі мали ту позичку фінансувати і буди всі вигляди на її успіх, але Ц. Рада чекала, аж скінчить ся з 1 липня реченчє до підпису теперішню загально російської позички свободи. Тимчасом правительтво продовжило реченчє підписки тої позички, бо вона не дала до тепер бажаного успіху і Ц. Рада зі своєю позичкою мусіла здержати ся.

Одним словом, Україна організується на всіх обласях публичного життя. Се Великоросія спершу дуже дивувало, а тепер починає їх прямо лякати і вони зачинають до українського руху ставити ся дуже ворожо. Проявів такої вороженї дуже багато, а до поважних конфліктів доходить передовсім у війську. Хоч виділене Українців в окремі частини на фронті не так скоро можна перевести як по задах до поділтїм фактично переводить ся сим способом, що в полках творять ся окремі московські а окремі українські роти, а в ротах окремі зводи і т. н. Навіть на квартирах не хочуть Українців разом з Москалями спати. Селяни оповідають про ту ворожнечу не раз прямо чудесе.

Від людей, що недавно були в Києві, довідуємо ся про конфлікт У. Ц. Ради з коман-

дантом військ київського округу полк. Оберучевим та командантом київської міліції Лепарським. Лепарський Поляк (В), який доніс Оберучеву, що Українці на Х. військовим відді задушють закрити державні банки і Оберучев казав обсадити всі державні будинки військом. Конфлікт скінчив ся — як оповідають — тїм, що укр. полк ім. Полуботка арештував Оберучева, Лепарського і много російських офіцирів.

В „Новій Раді“ читаємо вже оголошенє конкурсу на опорожнену посаду команданта київської міліції на місце Лепарського з річною платнєю 7.600 рублів.

Останніми часами відмовляє українське населенє продажі зброя для війська без зволення Генерального Українського Комісаріату, так, що т. зв. продвозовляча управа, себто щось в роді нашого уряду зглядно міністерства для нижівлена була змушена звернутися до Укр. Ц. Ради з просьбою о позволенє і поміч.

Одним словом, тимчасове правительтво супроти України безсилєне.

Від цивільного населення, а передовсім від Українських Січових Стрільців, яких много втікло з російського полону, удало ся мені зібрати багато вістей про Стрільців, які пропали були в боях під Потуторами минулого року, і під Конюхамн сего року. Убитих під Потуторами було дуже мало. Зокрема про жадного з офіцирів нема вістки, себто був убийн. Всі вони вивезені до Томска на Сибір, але чимало повтікало на Україну.

Неправдливими показали ся також вістки про смерть того чи іншого офіцира, пролавшого під Конюхами. М. жиншими же здоровий поручник Ярмонич, лікар д. р. Вєсвідка. Про полковника Ккаля оповідає стрілець, який до остаточної хвилі був коло нього, що чму полковника окружило щось салдатів тому, що вона зовнішним виглядом вирізняла ся від інших, і вівзвали, щоби полковник піддав ся. Полковник почав з ями стріяти з револьвера і убив чотирох салдатів. Прибігло їх ще більше і як побачили сиву голову і здоровезну поставу полковника, встансвили конче взяти його живим в полон. Полковник вискочив з ями і дальше стріяв, аж поцілила його московська куля в руку і в ногу і він мусів піддатися. Його повезли аэтом до Тернополя.

Прочих Стрільців погели пішки до Тернополя. По дорозі клали їх спати в брудних стайнях і шопях, аж офіцири віднесли ся до команди з жалобою і прийшов до них офіцир Українець і той обияв, що буде дбати про їх ліше трактованє.

З Тернополя везли Стрільців залізницею через Київ на Сибір. Та в Києві після різних вістей український полк імени Полуботка здержав поїзд і всіх Стрільців забрав у Київ.

Центральна Рада має робити стараня, щоби Стрільці лишили ся на Україні. Очевидно, тих вістей годі тепер провирити, але на теперішні відносини на Україні се дуже правдоподібне.

Іл. Ц.

Пам'ятайте про жертви	
10.500	на фонд укр. журн. нац. спів-м. Яросл. Веселовського „ДНІСТЕР“
4.000	- на пам'ятник бл. п. Яросл. Веселовському „Зем. Гіп. Банк“

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пятизна система“

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим довдовші і важніші для української справи, конечи як найскорші і найобильніші жертви

Малиновський, Янозі (Угор.) 25 К. — Лисба Березовська Володимир Вол. 5 К. — Мартиня надп., о Пацлавського курата мар. Фор, поч. ер. 167, Горина Т. хор. М. В. 95 п. п. — Долинюк Л. пор. при прав. ком. в Володимирі Вол., Кізоука К. пор. 95 п. п. — Красновера пол. поч. 296 20 К. о. Константина Гуляя Нестаничі, Т. Ковальока Скнидів, П. Мурського хорунж. Львів, З. Береста богосл. Львів, В. Курпановича богосл. Днілик. — Мох Микола 10 К. — Мельника В. ученика Небила п. Перегєсько, Гладилевича Ів. ученика Гаї-Чижиків к. Львова, Кузіла Ром. ученика Комарно. — Михайло Ковальчик укин богосл. Гладичів 5 К. (Дн.) — Рибчук Іван Грєдіг 10 К. — Антопа Гошенатука з Янова коло Новорадомска, Параску Іпокову, Іосифа Хоміцького, Михайла Даниленюка, Дмитра Годованського, всі в Нідервалімі коло Зальцбурга. — Мєрєнова О. учителька 10 К. Еєр. Заєрковну жінку комісаря, Пашова п. Река, Анну Майшковську

тамже, Марусю Тушицьку Львів ул. Софії ч. 3, Олгу Заячківську Снітниця п. Грибів, о. Еміль Вентриновича свящ. в Ставиші п. Снітниця.

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 3 серпня 1917.

— Побіг двох Українських Січ Стрільців. Нам прислано такий комунікат: Ц. і к. Команда рекрутуючого Уряду УСС, установленого розпорядком ц. і к. Найвищої Команди Армії з 8 цвітня 1917 ч. 31.869 Р. повідомляє, що до Укр. Січ Стрільців можуть вступати: а) ті, що при по-лідні перегляді були признані нездібними до військової служби; б) всі роджені в 1900, 1901 і 1867 р. як покинуті необов'язані до військової служби; в) ті висуджені (суперарбітровані) стрільці, яких при новім перегляді знову признано до військової служби здібними. Згодошуватись можна писемно або усно в названім уряді в Стрию (Ризок ч. 25. I. пов.) Названі під а) мають виказати ся посвідкою перегляду (Landsturmmusterungsblan). Названі під б) мають подати свій рік уродження і дозвіл родичів або опікунів на вступленні до УСС. Коли більше число осіб з одного повіту згодошиться, приїде на місце відпоручник уряду. Всех гр. кат. парохіяльні уряди просять ся о надісланні списів всіх молодців уроджених в 1900 і 1901 р. Всі письма до рекрутуючого уряду можна посылати безплатно через пошту.

— Новий перегляд єпопів. „Wiener Zeitung“ оловіше про новий перегляд єпопів, уроджених в рр. 1897, 1898 і 1899. Єпопівці мають згодошити ся в дитячих громадянських урядах від 6 до 11. серпня. Переглядючі комісії будуть урядувати від 3 до 22 вересня с. р. Увільнені від передляду є ті, що як єпопівці належать вже до військових формцій, ті, яких при попереднім перегляді признано здібними до служби з оружжям, одяком покинуто вони з правочю службою увільнені від неї, військові гажисти в стані спочинку і позаслужбові, які мають свою кляту ренту, ті, що зрміщені в військовім домі інвалідів, ті, яких ще йно по 30. цвітня 1917 р. на основі суперарбітрації увільнено з війська або відослано їх на відпуску, ті, що як каліки, глухонімі, умово хорі є очевидно до війська нездібні, коли предложать комісії відповізні докази. Єпілетики мають ставити ся до перегляду і предложити докази своєї нездуги.

— Зберівська староство урядє дьвше в Поморнєх, почта в містцї, аж до часу приміщення його в иншій місцевості, про що в своїм часі подасть до публичного відома.

— Відзначенє. П. Василь Переговський, син начальника громади Заїсці бобрєвського повіту, четар 55 п. н. тепер в румунській неволі, одержав „Signum laudis“.

— Максимальні ціни огірків. Намісництво установило розпорядком з 17. липня с. р. такі ціни для дрібної продажі свіжих огірків: 1) Великі огіркі, а) яких копа важить більше ніж 12 кг., до 20. серпня 48 с., в д 20 серпня 43 с.; б) огіркі, яких копа важить більше як 5 кг., а найбільше 12 кг., до 20 серпня 58 с., в д 20 серпня 53 с. 2) Малі огіркі: а) яких копа важить понад 2 кг. до 5 кг., до 20. серпня 78 с., від 20. серпня 73 с.; б) огіркі, яких копа важить 1—2 кг., до 20. серпня 93 с., від 20 серпня 88 с. Ціни вказані для 1 кг. огірків. Під дрібною продажою розуміють ся продаж консументам в скляних менших як 10 кг.

— Урава школи ім. Б. Грінченка у Львові одержала з днем 30. VII 1917. повідомленє з ц. к. Ради шк. окружної міської у Львові в днє 21. VII. 1917 ч. 33.90, що ц. к. міністерство просвіти в Відні рескриптом в днє 29. VI. 9117 ч. 35900 затвердило право прилюдности для народної IV. класової школи ім. Б. Грінченка на передмістї Городецькїм у Львові. Ця школа, на жаль з'стала знов і сего року аани та військом, що наразить її знов на нов. школи в обстанові шкільній. Однакож є назія, що се військо опустить школу вже окола 15. 7. 1917, почім парат відбудуть ся власні дїтній на рік шк. 1917/18 найдальше з кінцем серпня, о чім докладнійше повідомить ся пізнійше. З прич

ни занята всіх убікацій шк., канцелярія управи школи з'стала перенесена до помешканя управителя школи при вул. Грунвальдській ч. 4., куди просить ся Вл. свспільність українську, а жертвами на школу, як також зі всіми иншими справами, входячими з об'яг сеї школи, ласкаво звертати ся. — М. Сіак.

ПОМЕРЛИ.

Степанія Шереметівна учениця II класи на родної померла в Новім Санчи днє 20. липня с. р. В. II-п.

О ПОВІСТКИ.

Субота, 4 серпня 1917
Нині: греко-кат.: Марії Магд. — римо-кат.: Домініла.
Завтра: греко-кат.: 9 Н по С. — римо-кат.: 10 Н по З

3 днєх незолі Енци. митр. А. Шептицького— на сю тему буде мати відчит о ректор д р И. Болян у великій садї муз. товариства ім. Лисенка вїсторюк днє 7. серпня с. р. о год 6 вечером. Ціни місць: фотелі по 1.98 К. Крісла по 1 К. Балькон I ряд 1 К. II. ряд 50 сєт. Білєти вчаснійше продає Народна Торговля, а перед вїчитом при касі. Дохід призначений на фонд сиріт ім. митр. Ан. Шептицького. 2—3

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили в коронах:
Сам Вл. Добрянський 33, Вл. Гаврило Корпан 14.80, Вл. Мартин Ілія 14.78, Вл. Демитр. Долган 5.28, Вл. Ник. Фечук 7.83, Вл. Андр. Лабка 0.61, Вл. Петро Лабка 1.33, Вл. Павло Вергун 3.82, Теодор Бїлєцький 13.37, Вч. о. Н. Демчук парох Крехова від себе 12.20, Всч. о. Очел. Біранський парох Кунина від себе 2.12. Всего разом 109 К. 20 сєт.

За що в імені шкільної дїтвори і їх родичів, складаємо ласкавим жертводавцям сим прилюдно сердечну подяку. Мих Сіак, і Я Якуевич

Адреса: Урава школи ім. Б. Грінченка, Городецька 95, або Грунвальдська 4. XI 1—1

НАДІСЛАНЕ.

Коевський адвокат
Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ
веде канцелярію у Львові
486 при вулиці Ірраціонізі ч. 6. 11—7

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знає би що про родню Івана Боднара професора в Тернопольї, аволить ласкаво дати відстуку під адресою: З. Майковска, Львів, Ринок ч. 10. „Діло“

Юстина Снора, евакуована в Лєска старого коло Станіславора, замешкала в Schwabowisch, почта Яніде, пошукує свого мужа Стефана і его брата Івана Скорого. 69 1—1

Іван Ставицький Національний єлан в Бузюла, тепер в Протєсах п. Ж.равно — пошукує доньку Гаски. 66 2—2

Оголошення.

Куплю окола 10 моргів уржайної землі в сїдній Галичині. Згодошенє з поданою ціно прошу слати на адресу: Ж. Конечна, Мир. Гора, Морана. 67 2—3

Канцелярія адвокатська у Львові глядять добра винагорода. Посада до обняти зараз. Відомість: Адміністрація „Діла“: „Конципїент“. 68 1—3

АДРЕСА. Hauptkasse der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WILCH, WILFEDERER GASSE 60
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ НА СТРИЛЕНЦЬКУ ЦІЛЮ.

Конкурс.

3 новим шкільним роком 1917/18 прийметь ся до бурси 20. хлопців.

- Успіва: прийняти:
1. Гр. кат. обряд, українська народність;
  2. Дуже добрий голос та музикальний слух рішає о прийнятю;
  3. Відповідна скількість убраня, обузи, книжок до науки та власна постіль в добрім стані;
  4. Восніи сироти та хлопці, хрідячі до ремесла і торговельної аб: промислової школи мають першєнство;
  5. Поданя питомців при долученю лише відписів метрики хресту, шкільних свідочств, або жєства і доброго поведєня на случай занятя вже в ремеслі належить вносити до 10. серпня 1917 р.

Рівночасно пошукуєть ся завідательки кухні у власнім заряді Інститута з відповідною порукою.

Львів, днє 4 липня 1917
Зі Ставропигійський Інститут
Др Федак,
сенґор

488 1 3
Кман, Віск, Відпадки свічок
купус
І. БОРИС
Паремішль.
63 4—6

Жито і пшеницю

під овими васїви можна замовляти

в КРАВІМ СОЮЗІ
Голодарсько-торговельний Об'їд
у Львові, Біморозича 28.

Приймаєть ся лише аб'їні замовленя різом з цілої громади на приписаних доках, які Союз висилє на жаданє wraz з поясненями. 20 1—6

Інтелігентну бюрову жіночу силу

зараз прийємо.

УСПІВА: Знає української мови в письмі і слові, а німецької бодєй в письмі, — і писанє на машині.

Плїтєя відлїзно до кваліфікації і після умов.

Згодошенє особачого щоденно в д 12—1 перед полуднєм до Адміністрації „Діла“. 5—5

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІЛОТЄЧНИЙ
Спїлка анційна у Львові
(ул. Підвалі 7.)
Акційний каптал К 1,364,000
Рєсєрви К 336,000
Власний каптал К 1,700,000
На основі Найвищого уповованєня — мїністерство внутрїшних справ в порозуманю з мїністерства скарбу і справедливости затвердило рескриптом в 25. жад 1917. пошисє дїяльности Банку.
На ті основі Земельний Банк Гілотєчний Удїлєс гілєтєчнї позички до сплати в дрібах ратах; векселєй п. пачки (сє-сєт векселєй) та позички на відклад цїнних вєсєрї;
Купує і продєє сєчєні картї папєра, дав на них започє і сталї кредитї;
Приймає вкладєя і оверцентуєє їх від слїдуючого будного днє по вложєню до днє виплатї; вєлч мєжнє довершувати бєз коштів чєчєжнї, нєд Банк розсєлає на бажанє;
Мнїнє загражнєні грошї, банкнотї і вєплєчуєє всєчї купонї;
Посєрєдничєє в куплї і продєжї, т. є. на завоєствє купує і на пєрєорєчєє продєє гажисєво всєчї ефекти, вєнрядї, машини, товарї та всєчїмї послїжєстї;
Основує і заводить хлїборобськї, промисловї і вєшї підприємствє (газєж салєж);
Приймає в пареховон картї вєлєрї і дороговєжєстї та вєплєчуєє ними.
Всєчї банкнотї приєрученї пєрєводєтї під вєплєчєє сїлїшнїмї укованї.
726 36—7